

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/467/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115224766
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2115224766.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci navrhovateľky: Y. L., narodená XX.X.XXXX, bytom L. U. F. XX, M., proti osobe povinnej platiť výživné (príspevok) podľa zákona: R. L., narodený XX.X.XXXX, bytom L. U. F. XX, M., toho času V. XX/X, F., Česká republika, zastúpený: JUDr. Miroslav Michalička, advokát, Vajslova 11, Trnava, o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu v Trnave, č. k. 8C/459/2015-86, zo dňa 10. mája 2016, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu I. inštancie sa potvrdzuje v časti zamietnutia návrhu.

II. Rozsudok súdu I. inštancie sa mení v časti náhrady trov konania tak, že: Osobe povinnej platiť výživné (príspevok) podľa zákona (pôvodnému odporcovi) sa nepriznáva právo na náhradu trov konania.

III. Osobe povinnej platiť výživné (príspevok) podľa zákona (pôvodnému odporcovi) sa právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala určenia výživného na rozvedenú manželku v sume 175 eur mesačne od 5.10.2015 zamietol. Pri svojom rozhodovaní súd vychádzal zo zákonných ustanovení § 72 Zák o rod. a mal za to, že v prípade navrhovateľky nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň a vyžaduje sa kvalifikovaná miera odkázanosti, ktorá má zahŕňať náklady na stravovanie, náklady na uspokojovanie ďalších nevyhnutných životných potrieb odôvodnených vekom, zdravotným stavom, spôsobom života navrhovateľky, pričom podľa ustálenej súdnej praxe primeraná výživa predstavuje vyšší príspevok, než by zodpovedal iba nevyhnutnej výžive. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu rozvedený manžel z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu dosahuje príjmy, napr. z príslušných dávok, ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňujú ani jeho celkové majetkové pomery. Súd skúmal v konaní hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela: manželstvo musí byť právoplatne rozvedené, jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť, schopnosti a možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať, bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytnutí príspevku, súd posúdi súlad s dobrými mravmi (prihliadnutie na príčiny rozvratu). Príspevok na výživu zdôrazňuje rozdiel medzi vzťahom k výživnému medzi manželmi a exmanželmi. Ide o úhradu všetkých odôvodnených potrieb v bežnom chápaní pojmu výživné, a to v primeranom rozsahu. Primeraná výživa znamená užší rozsah výživného, ako je to pri vzájomnej výživovacej povinnosti počas manželstva. Uspokojené majú byť v primeranej miere aj ďalšie životné potreby rozvedeného manžela ako bývanie, ošatenie, kultúrne potreby, a to s prihliadnutím na jeho vek, zdravotný stav, spôsob života a podobne.

2. V konaní nebolo sporné, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené dňa 27.4.2015, že navrhovateľka poberá invalidný dôchodok od 1.1.2016 v sume 325 eur (od 1.1.2015 v sume 323,30 eur) + poberá príspevok na stravu a ošatenie v sume 69,98 eur, t. j. od 1.1.2016 má príjem 394,98 eur. Navrhovateľka do februára 2016 žila v domácnosti v byte, ktorý patrí do BSM spolu so synom, ktorý je zamestnaný, od marca 2016 žije v rodinnom dome, ktorý patrí do BSM. Ďalej, že navrhovateľka je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, má zdravotné problémy, s ktorými má zvýšené výdavky na stravu a lieky. Odporca (t. č. osoba povinná platiť výživné (príspevok) podľa zákona) je starobný dôchodca a od 1.1.2016 poberá starobný dôchodok vo výške 800,10 eur mesačne a žije v domácnosti so svojou sestrou, ktorá je invalidná dôchodkyňa, má pritom mesačné výdavky na lieky v sume 18,50 eur. Výdavky na bývanie v domácnosti sestry u neho sú vo výške 172,91 eur mesačne (4672 Kč po prepočte Kč na euro á 27,02). Výdavky na byt účastníkov sú zálohové platby 57,72 eur mesačne, fond opráv 25,81 eur mesačne, plyn 13 eur mesačne, električka 21,41 eur mesačne, poistenie domácnosti 24,30 eur ročne, daň z nehnuteľnosti 23,80 eur ročne. Náklady na dom účastníkov konania sú 5,88 eur daň z nehnuteľnosti, električka 46,36 eur, plynová bomba 10 eur mesačne, náklady na drevo. Odporca (t. č. osoba povinná platiť výživné (príspevok) podľa zákona) platí náklady na byt účastníkov v sume 83,53 eur.

3. Podľa uvedených skutočností vo vzťahu k predmetu konania, súd dospel k názoru, že navrhovateľka nepreukázala zákonný nárok na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela, napriek tomu, že jediným zdrojom jej príjmu je invalidný dôchodok v spojení s príspevkom na stravu a ošatenie od 1.1.2016 v sume 394,87 eur. Súd považoval na strane navrhovateľky za dôvodné výdavky na stravu 150 eur mesačne, výdavky na lieky v sume 90 eur mesačne, výdavky na bývanie v sume 58,97 eur (polovica zálohové platby 57,72 eur mesačne, fond opráv 25,81 eur mesačne, plyn 13 eur mesačne, električka 21,41 eur mesačne byt do februára 2016), v sume 56,36 eur (46,36 eur + 10 eur na dom od marca 2016), teda celkom má navrhovateľka výdavky na bývanie, stravu, lieky cca 300 eur. Pričom treba uviesť, že počas doby ako žila navrhovateľka v domácnosti v byte spolu so synom tento bol povinný taktiež prispievať na náklady bývania, teda tieto výdavky nezaťažovali len navrhovateľku. Zároveň je potrebné uviesť, že hoci odporca (t. č. osoba povinná platiť výživné (príspevok) podľa zákona) byt ani dom v BSM neobýva, mesačne platí navrhovateľke sumu 83,53 eur ako polovicu výdavkov na bývanie, o čo sa znižujú navrhovateľke jej výdavky na bývanie. Je ako bezpodielový spoluvlastník do doby vyporiadania BSM povinný prispievať na náklady spojené s údržbou, s vlastníctvom nehnuteľností (poistenie, dane a podobne, pričom v prípade, ak má navrhovateľka za to, že túto povinnosť si on neplní má právo domáhať sa uvedeného aj súdnou cestou, avšak nie v rámci tohto konania a uvedené súd nemôže ani zohľadniť ako výdavok navrhovateľky na bývanie. Ďalej súd uvádza, že výdavky osoby povinnej platiť výživné (príspevok) podľa zákona na bývanie v domácnosti jeho sestry v sume 86,21 eur a v sume 18,50 eur mesačne na lieky považuje za dôvodné. V konaní nebolo preukázané, že by každý z účastníkov vlastnil majetok väčšej hodnoty, bolo preukázané, že v bezpodielovom spoluvlastníctve účastníkov je majetok väčšej hodnoty, a to byt a rodinný dom, motorové vozidlo, pričom o uvedenom vedú spor na tunajšom súde, o ktorom nebolo rozhodnuté ku dňu rozhodovania súdu. Pričom uvedené je ďalšou podstatnou skutočnosťou, ktoré odôvodňuje záver súdu o nedôvodnosti návrhu navrhovateľky, kedy je potrebné uprednostniť zabezpečenie uspokojovania potrieb bývalých manželov v prvom rade spravodlivým vysporiadaním nárokov zo spoločného majetku, a teda priznaním primeraného dielu z majetku druhého manžela. S ohľadom na uvedený záver súdu, z dôvodu hospodárnosti konania už nevedol ďalšie dokazovanie za účelom zisťovania schopností a možnosti odporcu (t. č. osoby povinnej platiť výživné (príspevok) podľa zákona) plniť si vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľke. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd I. inštancie návrh zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď odporca bol v konaní celkom úspešný, preto mu súd priznal náhradu trov konania vo výške ako náhradu trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej pomoci.

4. Odvolanie proti rozsudku podala žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, keď na základe vykonaných dôkazov dospel súd I. inštancie k nesprávnym skutkovým zisteniam, vtedy ustanovenie §205 ods. 2 písm. d) OSP a rozhodnutie súdu I. inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, vtedy §205 ods. 2 písm. f) OSP. Rozsudok je tiež nepreskúmateľný, nezrozumiteľný. Súd nesprávne ustálil výdavky žalobkyne, hoci výdavky riadne preukázala, nezohľadnil ich bez odôvodnenia a iné zase v odôvodnení spomína, avšak pri súčte výdavkov ich opomenul alebo jednoducho nesprávne spočítal. V odôvodnení tak na strane 6 ods. 2 považoval za jej výdavky súd výdavky na stravu 150 eur mesačne, výdavky na lieky 90 eur mesačne,

výdavky na bývanie 58,97 eur mesačne a celkové jej výdavky na bývanie, stravu a lieky majú byť približne 300 eur. Už jednoduchým sčítaním súdom uznaných výdavkov je zrejme, že súd tieto nesprávne spočítal, keď súčet predstavuje presne 355,33 eur a nie „cca 300 eur“. Súd uvádza vo výdavkoch na bývanie sumu 56,36 eur, čo však preukázateľné výdavky na bývanie v rodinnom dome predstavujú 106,85 eur mesačne, a to konkrétne 46,36 eur mesačne elektrina, za plyn a varenie 10 eur mesačne, za palivové drevo 30 eur mesačne, poistenie 5,88 eur ročne. Súdom uvádzané výdavky na bývanie teda nie sú správne a úplné. Čo sa týka výdavkov za byt v M., rovnako neuvádza správne, uviedol 58,97 eur mesačne, v skutočnosti však platí 109,32 eur, a to je 83,53 eur ako polovicu sumu platieb správcovi do fondu opráv, plus 21,41 eur za elektrinu a 4,38 eur za plyn. Súd tiež nesprávne uvádza, že žalovaný jej platil 83,53 eur, o čo sa znižujú jej výdavky. V skutočnosti túto sumu poukazuje priamo správcovi. V skutočnosti tak jej výdavky predstavujú mesačne 456,17 eur (150 eur strava, 90 eur lieky, výdavky na bývanie v dome 106,85 eura, výdavky na byt 109,32 eur). Súd však nesprávne teda dospel k záveru, že je to cca 300 eur. Základným predpokladom pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela, je že rozvedený manžel nie je schopný sám sa živiť, súd však na základe nesprávneho zistenia skutkového stavu došiel k nesprávne záveru, že ona je schopná sama sa živiť. Mesačný príjem ako bolo preukázané v konaní je 394,98 eur a mesačné výdavky sú až 456,17 eur, je teda zjavné, že nie je schopná zo svojich príjmov pokrývať svoje odôvodnené výdavky, to znamená, že jej odôvodnené, pravidelné a nevyhnutné výdavky predstavujú jej príjem a je preto tento stav potrebné interpretovať tak, že nie je schopná sa sama živiť. Je preto naplnená hypotéza právnej normy v ustanovení §72 ods. 1 Zákona o rodine. Súd uvádza, že možnosti a schopnosti povinného skúma až vtedy, keď sa naplní základný predpoklad pre priznanie nároku, ktorým je neschopnosť sám sa živiť, a keďže toto nemal naplnené, tak sa ani nezaoberal skúmaním schopnosti žalovaného prispievať jej na výživu. Žalobkyňa sa však domnieva, že je plne v možnostiach žalovaného na jej výživu prispievať, už len z rozdielu príjmov je evidentné, že odporcovia majetková situácia je podstatne lepšia ako jej. Jeho dôchodok je 800,10 eur, čím nielenže niekoľkonásobne prevyšuje jej dôchodok, ale dokonca prevyšuje priemernú mzdu v národnom hospodárstve v roku 2015, ktorá bola 882 eur brutto. K tomu treba pripočítať jednorazové príjmy, ako bola výplata nasparených prostriedkov z T. L. L., a. s. v sume 3.000 eur, rovnako jeho výdavky nedosahujú úroveň výdavkov žalobkyne. Žalovaný síce preukazuje, že prispieva svojej sestre na bývanie a stravu 500 eur mesačne, ale v kontexte celkových výdavkov na bývanie u sestry je to 172,91 eura, a tak sa to javí ako vysoko nadhodnotená suma. Odporcom deklarované výdavky sú tiež neodôvodnené, či sporné, napr. výdavky na cigarety v sume 111 eur mesačne, s poukazovaním na ním uvádzanú bronchitídu. Žalobkyňa je toho názoru, že je v možnostiach a schopnostiach žalovaného prispievať jej na výživu, preto považuje svoj uplatnený nárok za dôvodný, sú naplnené zákonné podmienky pre priznanie príspevku na jej výživu nad rámec zákonom stanovenej doby v zmysle ustanovenia §72 ods. 3 tretia veta, i keď sama sa domáhala iba určenia príspevku po zákonnú dobu. K náhrade trov konania súd pochybil, že žalovanému priznal plnú náhradu trov konania, preto s poukazom na jej osobné pomery, bolo plne dôvodné aplikovať ustanovenie §150 OSP a náhrada konania sa mala žalovanému znížiť alebo úplne nepriznať. Preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu I. inštancie zmenil tak, že jej návrhu vyhovie a odporcu zaviazhe prispievať na jej výživu sumou 175 eur od 5.10.2015 do 27.4.2018 a zaviazhe ho zaplatiť jej náhradu trov odvolacieho konania v sume 398,94 eur.

5. Vyjadrenie k odvolaniu podal žalovaný v zastúpení svojho zástupcu. Pokiaľ ide o náklady vynakladané na bývanie v rodinnom dome nachádzajúcom sa v katastrálnom území C., ktoré nadobudli bývalí manželia R. a Y. L. počas trvania manželstva do BSM, mesačne sú vo výške 106,85 eur, má za to, že uvedené výdavky s ohľadom na jej príjem sú neopodstatnené a nepredstavujú výdaje za zabezpečenie jej výživy ako takej, keďže žalobkyňa v súčasnosti predmetnú nehnuteľnosť neužíva. Poukázal tiež na odpoveď k výzve na mimosúdne vyrovnanie majetku, ktorú žalobkyňa zaslala žalovanému 13.7.2015, kde výslovne uvádza, že trvá na nadobudnutí všetkých predmetných nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva a navrhla, že vyplatí 25.000 eur pre vyporiadanie podielov do jedného mesiaca po podpísaní dohody o BSM a z uvedeného je nepochybné, že nie je odkázaná na výživu od žalovaného a je schopná si peňažné prostriedky na vyplatenie žalovaného za jeho spoluvlastnícky podiel zabezpečiť. O predmetnej skutočnosti stačí výpoveď žalobkyne obsiahnutá v zápisnici z 3.3.2016, podľa ktorej žalobkyňa predmetnou peňažnou sumou v sume 25.000 eur nedisponuje, v prípade, že by s tým žalovaný súhlasil, syn by si zobral pôžičku na byt. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že nie je pravda, že by odporca mal a stále má možnosť bývať spolu so žalobkyňou v ich spoločnom byte, nakoľko doposiaľ mu bráni v užívaní tejto nehnuteľnosti, čoho následok je, že bol nútený si uspokojovať bytové potreby inde, u svojej sestry. Obýva jednoizbový nájomný byt nachádzajúci sa v okrese F. - Y.. Zhoršený zdravotný stav žalobkyne pretrvával predtým, než prišlo k predmetnému incidentu a teda tvrdenie o tom, že konanie

žalovaného prispelo nepriamo k tomu, že nie je schopná sa sama živiť, považuje za nezmyselné a ničím nepodložené. Naďalej má za to, že žalobkyňou predložené odvolacie námietky nie sú dôvodom pre zmenu rozhodnutia súdu I. inštancie, nakoľko je presvedčený o tom, že nespĺňa zákonom požadovanú mieru odkázanosti schopnej sa živiť. Má za to, že súd správne postupoval, keď návrh žalobkyne zamietol, a preto navrhuje odvolaciemu súdu zamietnuť odvolanie a zaviazať žalobkyňu k náhrade trov súdneho konania a trov právneho zastúpenia.

6. Podľa ustanovenia § 72 ods. 1 Zákona o rodine rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov, ods. 2 ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi, odsek 3 príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci sústavnú opateru.

7. V rámci hierarchie vyživovacích povinností v zmysle výslovnej zákonnej úpravy príspevkov na výživu rozvedeného manžela predchádza plneniu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom, z čoho možno vyvodit' aj prednosť pred vyživovacou povinnosťou ostatných príbuzných. Vzájomná vyživovacia povinnosť manželov spôsobuje zánik nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela. Označením "príspevok na výživu" chcel zákonodarca zdôrazniť rozdiely vo vzťahu k výživnému medzi manželmi spočívajúce jednak v podmienkach ich vzniku, ako aj v ich rozsahu (na rozdiel od českej úpravy, ktorá hovorí o výživnom rozvedeného manžela a umožňuje ho priznať aj v rozsahu, v akom patril za trvania manželstva). Toto označenie však neznamena, že by sa mala uhrádzať len časť nákladov na primeranú výživu, ale ide o úhradu všetkých odôvodnených potrieb v bežnom chápaní pojmu výživné, a to v primeranom rozsahu. Primeraná výživa znamená užší rozsah výživného, ako je to pri vzájomnej vyživovacej povinnosti počas manželstva. Rozsah tejto vyživovacej povinnosti sa považoval za užší aj v porovnaní so slušnou výživou, ktorú boli povinné zabezpečiť deti rodičom. Uspokojené majú byť v primeranej miere aj ďalšie životné potreby rozvedeného manžela ako bývanie, ošatenie, kultúrne potreby, a to s prihliadnutím na jeho vek, zdravotný stav, spôsob života, a pod.

8. Zo znenia ustanovenia § 72 možno vyvodit' nasledujúce hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela:

- manželstvo musí byť právoplatne rozvedené;

Zánik manželstva ako právna skutočnosť zásadne spôsobuje zánik osobných a majetkových práv medzi manželmi (vo všeobecnosti znamená ukončenie vzájomnej zodpovednosti za uspokojovanie osobných potrieb a jej individuálne znášanie). V niektorých prípadoch ich existencia pretrváva, bezpodielové spoluvlastníctvo sa však ďalej netvorí. Ustanovenie § 72 predstavuje špeciálny prípad, keď sa na zánik manželstva viaže vznik práva.

Manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Trnave, č. k. 16C/24/2015- 20 zo dňa 7.4. 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. 4. 2015,

- bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku;

Povinnosť prispievať na výživu rozvedeného manžela, na rozdiel napríklad od vyživovacej povinnosti rodičov alebo vzájomnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi, nevzniká zo zákona, ale len na základe dohody rozvedených manželov alebo rozhodnutia súdu (má to význam aj z hľadiska vzniku trestnoprávnej zodpovednosti za trestný čin zanedbania povinnej výživy).

Z konania bolo jednoznačne zistené, že sa bývalí manželia nedohodli o platení príspevku.

- jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť;

Pri podmienke neschopnosti samostatne sa živiť je zrejماً odlišnosť od výživného medzi manželmi, keďže v tomto prípade nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň a vyžaduje sa kvalifikovaná miera odkázanosti. Pokiaľ má jeden z manželov aj značne nadpriemerné príjmy, resp. majetkové pomery, zatiaľ čo druhý z rozvedených manželov sa ocitol v horšej majetkovej situácii, avšak má schopnosť sám sa živiť (aj z prípadných dávok v rámci systému sociálneho zabezpečenia), nárok na príspevok mu nevzniká. Súdna prax zastáva stanovisko, že rozvedený manžel nie je povinný speňažovať svoj nehnuteľný majetok, bytové zariadenie, oblečenie zabezpečujúce primeraný štandard (neplatí to pri značných majetkových hodnotách, čo by bolo v rozpore so zmyslom predmetnej úpravy) ani majetkovú podstatu získanú v rámci rozdelenia bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu rozvedený manžel z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do troch rokov, starostlivosti o invalidné dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku dosahuje príjmy (z príslušných dávok, ako aj zo zamestnania, výnosy z majetku), ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňujú ani jeho celkové majetkové pomery.

V konaní bolo zistené, že navrhovateľka je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, má zdravotné problémy, s ktorými má zvýšené výdavky na stravu (za dôvodné výdavky na stravu 150 eur mesačne) a lieky (výdavky na lieky v sume 90 eur mesačne). Výdavky na bývanie preukázané boli v sume 58,97 eur (polovica zálohovej platby 57,72 eur mesačne - nájom, fond opráv 25,81 eur mesačne, plyn 13 eur mesačne, električka 21,41 eur mesačne - byt do februára 2016), v sume 56,36 eur (46,36 eur + 10 eur na dom od marca 2016). Všetky tieto platby udávala navrhovateľka v návrhu a uvádzala aj vo výsluchu. Jediným zdrojom jej príjmu je invalidný dôchodok od 1.1.2016 v sume 325 eur (od 1.1.2015 v sume 323,30 eur) + poberá príspevok na stravu a ošatenie v sume 69,98 eur, t. j. od 1.1.2016 má príjem 394,98 eur. Navrhovateľka do februára 2016 žila v domácnosti - v byte, ktorý patrí do BSM spolu so synom, ktorý je zamestnaný, od marca 2016 žije v rodinnom dome, ktorý patrí do BSM. Počas doby ako žila navrhovateľka v domácnosti v byte spolu so synom, tento bol povinný taktiež prispievať na náklady bývania, teda tieto výdavky nezaťažovali len navrhovateľku. Odporca (t. č. osoba povinná platiť výživné) ako bezpodielový spoluvlastník do doby vyporiadania BSM povinný prispievať na náklady spojené s údržbou nehnuteľnosti a ak má navrhovateľka za to, že túto povinnosť neplní, má právo domáhať súdnou cestou v inom konaní a správne to nemožno zohľadniť ako výdavok navrhovateľky na bývanie. Nebolo preto zistené, že by dosahovala navrhovateľka také príjmy, ktoré jej neumožňujú pokryť základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňujú ani jej celkové majetkové pomery. Nebolo preukázané, že by každý z účastníkov vlastnil majetok väčšej hodnoty, ale bolo preukázané, že v BSM účastníkov je majetok väčšej hodnoty a to byt a rodinný dom, motorové vozidlo, pričom o uvedenom vedú spor na súde. Nie je pravda, že by odporca mal možnosť bývať spolu so žalobkyňou v ich spoločnom byte, doposiaľ mu bráni v užívaní. Byt ani dom v BSM neobýva, ale mesačne platí navrhovateľke sumu 83,53 eur ako polovicu výdavkov na bývanie, o to súd znížil navrhovateľke jej výdavky na bývanie. Nie je podstatné, tak ako navrhovateľka poukazuje vo vyjadrení, že čo sa týka výdavkov za byt v M., neuvádza súd správne - uviedol 58,97 eur mesačne, v skutočnosti však platí 109,32 eur, a to je 83,53 eur ako polovicu sumu platieb správcovi do fondu opráv, plus 21,41 eur za elektrinu a 4,38 eur za plyn a súd tiež nesprávne uvádza, že žalovaný jej platil 83,53 eur, o čo sa znižujú jej výdavky a v skutočnosti túto sumu poukazuje priamo správcovi. Neplatí predsa celú sumu ona, polovicu tak platí odporca, a tým sa znižujú jej výdavky. Navrhovateľka v súčasnosti predmetnú nehnuteľnosť neužíva, preto mesačne nemôže platiť výdavky tak, ako uvádzala konkrétne 46,36 eur mesačne elektrina, za plyn a varenie 10 eur mesačne a zvlášť za palivové drevo 30 eur mesačne. Nebolo preto preukázané jeden zo základných predpokladov, že by sa navrhovateľka nebola schopná sama sa živiť.

Ďalšími predpokladmi pre určenie príspevku sú:

- schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať;
Schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd skúma v zmysle kritérií ustanovených v § 75. Toto kritérium už súdom I. inštancie skúmané správne neboli, keďže sa uzavrelo, že navrhovateľka je schopná sama sa živiť.

- súlad s dobrými mravmi (obligatórne prihladenie na príčiny rozvratu);
Hľadisko príčin, ktoré viedli k rozvratu manželstva, možno vyvodiť z podmienky požadovaného súladu vyživovacej povinnosti s dobrými mravmi (a to prioritne práve takéto hľadisko) v rámci spoločných ustanovení. Zákon však toto kritérium aj špeciálne upravil priamo v súvislosti s úpravou príspevku

na výživu rozvedeného manžela. Na základe použitej formulácie súdu vzniká obligatórna povinnosť brať do úvahy príčiny rozvratu. Iné okolnosti, ktoré môžu byť v rozpore s dobrými mravmi (napr. trestná činnosť, nemorálny život, správanie sa k bývalému manželovi po rozvoде), možno posudzovať v zmysle § 75 ods. 2. Rozpor s dobrými mravmi by pri tomto druhu vyživovacej povinnosti mal byť vo všeobecnosti zreteľný. Predmetné hľadisko naznačuje prvok sankčnosti tohto druhu vyživovacej povinnosti. Osobe, ktorá z väčšej miery znáša dôsledky rozpadu manželstva, sa ukladá aj zodpovednosť za odstránenie nepriaznivých materiálnych následkov rozvodu. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy predovšetkým v prípadoch, ak zavinenie rozpadu manželstva bude možné v prevažnej miere pričítať jednému z manželov. Aj v prípade, ak sa zistí zavinenie na oboch stranách, možno výživné priznať, keďže ide len o pomocné hľadisko. Prioritným účelom je odstránenie nepriaznivých majetkových následkov po rozvoде, ktoré, ak sú dané, odôvodňujú priznanie výživného. Rozpor s dobrými mravmi pre určenie príspevku nebol súdom zistený.

9. Odvolací súd preto považuje rozsudok súdu I. inštancie za vecne správny vo výroku I zamietnutia návrhu a preto ho podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v tejto časti potvrdil.

10. Aplikácia ust. § 150 OSP prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa skúmajú vždy u účastníka konania povinného plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešného účastníka sporu. Aplikácia ustanovenia § 150 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Zo slovného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (s možnosťou zhodnotiť konkrétne správanie sa účastníkov pred podaním návrhu na začatie konania na súd, resp. v priebehu konania, ale aj osobitosť konania vzhľadom na jeho predmet) a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi a aby neodporovalo dobrým mravom.

11. V danej veci sa jedná o okolnosti, ktoré sa týkajú sociálnej situácie účastníkov. Teda tu pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa bolo potrebné prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch účastníkov. Určite by sa zaplataenie náhrady trov konania v tak určenej vysokej sume trov právneho zastúpenia dotklo majetkovej sféry navrhovateľky (R 24/1964). Zo svojich prostriedkov je schopná sama sa živiť a zabezpečovať pokrytie svojich výdavkov, no priznaním náhrady trov jej rozvedenému manželovi by bol pre ňu neúmerne zaťažujúce a ohromilo by práve zabezpečenie týchto jej potrieb na určitý čas.

12. Preto v tejto časti, práva na náhradu trov konania bolo rozhodnutie podľa ust. § 388 CSP zmenené a právo na náhradu trov sa nepriznalo inak úspešnému účastníkovi (strane) v konaní vzhľadom na súčasné znenie procesného predpisu v ust. § 257 CSP.

13. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tiež v súlade s ust. § 257 CSP, a to s rovnakými dôvodmi pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa, lebo priznaním práva na náhradu trov

jej rozvedenému manželovi by bol pre ňu neúmerne zaťažujúce a ohromilo by práve zabezpečenie jej potrieb na určitý čas.

14. Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).